

שלום לך הנבחן !

קרא בעיון את ההוראות בדף זה ונהג בדיוק לפיהן. אי מילוי ההוראות עלול לגרום לתקלות שונות ואף להביא לידי פסילת בחינתך. הבחינה נועדה לבדוק את הישגיך האישיים, ולכן עבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ע"י קבלת חומר כתוב או בשיחות בע"פ, ואין לעזור לנבחנים אחרים גם אם פנו אליך. אין להכניס לחדר הבחינה חומר עזר – ספרים, מחברות, רשימות מכשירי קשר למיניהם וכו' – פרט ל"חומר עזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלון או בהוראות מוקדמות של המשרד. אם ברשותך חומר עזר שאינו מותר בשימוש, מסור אותו לידי המשגיח לפני תחילת הבחינה. לאחר שסיימת את כתיבת הבחינה, מסור את המחברת לידי המשגיח ועזוב בשקט את חדר הבחינה.

אנא הקפד על טוהר הבחינות!

הוראות לנבחן אקסטרני

1. ודא כי במדבקה שקיבלת מודפסים פרטיך האישיים ופרטי השאלון שתיבחן בו, והדבק אותה על כריכת המחברת, במקום המיועד לכך.
2. אם לא קיבלת מדבקה, מלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקת הנבחן.

הוראות לנבחן אינטרני

1. ודא כי במדבקות הנבחן שקיבלת מודפסים פרטיך האישיים, ובמדבקות השאלון שקיבלת מודפסים פרטי השאלון שתיבחן בו.
2. הדבק על כריכת המחברת, במקום המיועד לכך מדבקת נבחן (ללא שם) ומדבקת שאלון.
3. אם לא קיבלת מדבקות, מלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקת הנבחן.

הוראות לנבחנים

1. אסור לכתוב בשולי המחברת (החלק המקווקו), היות וחלק זה לא ייסקר.
2. עמודים ששימשו כדפי טיוטה, יש לציין בראש העמוד את המילה טיוטה.
3. אין להשתמש בטיפקס במחברת הבחינה. אם ברצונך למחוק – העבר קו או (X) על הכתוב.
4. במחברת הבחינה יש לכתוב בעט בלבד.
5. אין לכתוב שם בתוך המחברת, משום שהבחינה נבדקת בעילום שם.
6. אין להוסיף או לשנות שום פרט במדבקות, על מנת למנוע עיכובים בזיהוי הנבחן וברישום הצינונים.

ב ה צ ל ח ה !

הערכה שלישית

הערכה שניה

הערכה ראשונה

<p>12 סמל שאלון 17 رقم النموذج</p> <p>שם השאלון ויחידות לימוד اسم النموذج والوحدات التعليمية</p> <p>הדבק כאן ↑ מדבקת שאלון الصق هنا ↑ ملصقة نموذج امتحان</p>	<p>18 מועד 21 موعد</p> <p>37 סמל ב"ס 32 رقم المدرسة</p> <p>31 מס' תעודת זהות 23 رقم الهوية</p> <p>הדבק כאן ↑ מדבקת נבחן (ללא שם) الصق هنا ↑ ملصقة ممتحن (بدون اسم)</p>	<p>מדבקות לנבחן אינטרני ملصقة ممتحن داخلي</p>
<p>12 סמל שאלון 17 رقم النموذج</p> <p>שם השאלון ויחידות לימוד اسم النموذج والوحدات التعليمية</p> <p>הדבק כאן ↑ מדבקת שאלון الصق هنا ↑ ملصقة نموذج امتحان</p>	<p>18 מועד 21 موعد</p> <p>37 סמל מרב"ח 32 رقم مركز الامتحان</p> <p>31 מס' תעודת זהות 23 رقم الهوية</p> <p>הדבק כאן ↑ מדבקת נבחן (ללא שם) الصق هنا ↑ ملصقة ممتحن (بدون اسم)</p>	<p>מדבקות לנבחן אקסטרני ملصقة ممتحن خارجي</p>

מחברת בחינה אחידה – משבצות – אקסטרני/אינטרני
דפטר امتحן מוחד – מרבעות - خارجي/داخلي

* הוראות בשפה הערבית מעבר לדף.
* التعليمات باللغة العربية على ظهر الصفحة

עברית: הבנה, הבעה ולשון

שאלון א'

לבתי ספר עצמאיים

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון	—	הבנה והבעה	—	50 נקודות
פרק שני	—	אוצר המילים והמשמעים; שם המספר ומילות היחס	{	26 נקודות
פרק שלישי	—	תחביר ומערכת הצורות	{	24 נקודות
סה"כ	—			100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות:

- (1) יש לענות על כל השאלות בגוף השאלון, לפי ההוראות.
- (2) לכתובת טיטה אפשר להשתמש בעמודים האחרונים (25-26) של השאלון.
- (3) הקפד על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

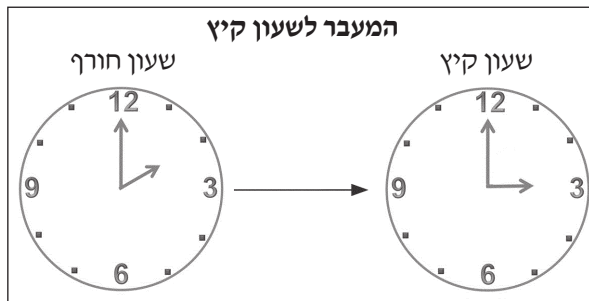
לפניך שלושה טקסטים. קרא אותם, וענה על השאלות שאחריהם.
טקסט א

מאה שנה לשעון הקיץ

(מעובד על פי יהודית גולן, "זמן אוויר", יתד נאמן (קטיפה), "יג בחשוון תשע"ה)

בעולם הישן לא השעון הכתיב את התנהלות החיים, אלא השמש. אנשים קמו לעבודתם עם הזריחה, וכשירד הלילה פרשו לנוח. כך התרגלו אנשים שבקיץ שעות הפעילות מתארכות ובחורף הן מתקצרות. בכל עיר היה שעון מקומי שכוון על פי זריחת השמש ושקיעתה שם. רק לפני כ-170 שנה, כשרכבות החלו לחצות ארצות, התעורר צורך בשעון אחיד כדי לתאם את השעה בין מקומות מרוחקים זה מזה, ומאז נקבעה פעילות האדם על פי שעון אחיד. הנהגת השעון האחיד יצרה מצב חדש: בימות הקיץ, שבהם השמש זורחת מוקדם יותר מבחורף, החלה פעילות האדם זמן רב אחרי זריחת השמש. כדי לנצל ניצול מרבי את זמן האור הטבעי הוחלט להזיז בקיץ את מחוגי השעון שעה אחת קדימה, וכך להקדים את שעת היקיצה של האנשים ואת תחילת יום העבודה שלהם. הסדר זה פונה "שעון קיץ", כמתואר באיור.

פסקה א

מי הגה את שעון הקיץ? מספרים שההוגה הראשון היה הממציא והמדען האמריקני בנג'מין פרנקלין. בנערותו עבד בבית חרושת לייצור נרות, והבחין שבועונת החורף הביקוש לנרות עולה. לימים, כשהיה שגריר בצרפת, הוא שם לב שהעם הצרפתי אוהב לעבוד בלילה ומשום כך צורך כמות אדירה של נרות. ב-1784 הוא הציע לצרפתים דרך לחסוך סכום כסף רב אם יזיזו את מחוגי השעון, וינצלו את שעות האור לצורכי עבודתם. בזמנו הרעיון נחשב מגוחך, אך כעבור שנים רבות הוא אומץ. ב-1916, בימי מלחמת העולם הראשונה, כאשר הידלדל מלאי הפחם ששימש גם לתאורה, הנהיגו הגרמנים שעון קיץ בגרמניה ובשטחים שכבשו. בעקבות גרמניה אימצו את שעון הקיץ גם בריטניה, רוסיה וארצות-הברית כדי לחסוך בהוצאות תאורה באותם ימים קשים.

פסקה ב

/המשך בעמוד 3/

לא לכתוב באזור זה

לא לכתוב في هذه المنطقة

במהלך מלחמת העולם השנייה,⁽¹⁾ כשהבריטים שלטו בארץ, הוחלט להנהיג כאן את שעון הקיץ כדי לחסוך באנרגיה. בשנות החמישים בוטל שעון הקיץ, אולם הוא חודש בשל משבר האנרגיה העולמי שהתחולל בעקבות מלחמת יום הכיפורים (תשל"ד). בשנת תשנ"ב חוקק "חוק קביעת הזמן", הקובע את ההפעלה של שעון הקיץ בכל שנה. כיום שעון הקיץ מונהג ברוב מדינות העולם⁽²⁾. במדינות הקרובות לקו המשווה, שבהן ההפרש בין שעות האור בחורף ובין שעות האור בקיץ הוא מועט – פחות משלוש שעות – לא מונהג שעון קיץ. גם ביפן ובסין לא מונהג שעון קיץ בשל קשיי ההסתגלות של אזרחיהן לשינוי השעות.

פסקה ג

פסקה ד

(1) מלחמת העולם השנייה – 1939-1945.

(2) הפעלת שעון קיץ בעולם קשורה לתהליך הגלובליזציה. בתהליך זה הקשרים בין מדינות הם מהירים וזמינים, וחוצים גבולות מדיניים: קל יותר לעבור ממדינה למדינה; חברות ומפעלים פועלים בכל העולם, ומדינות הרחוקות זו מזו נעשות תלויות זו בזו.

لا تكتب في هذه المنطقة

لا لכתוב באזור זה

דוח ועדת אבואב

(מעובד על פי "דוח הוועדה לבחינת ההסדרים ומשך התקופה הראויה להפעלת שעון קיץ בישראל". סיוון תשע"ג, מאי 2013)

בשנת תשע"ג מונתה ועדת אבואב כדי לבחון את סוגיית שעון הקיץ מכמה וכמה היבטים. להלן תקציר של ממצאי הוועדה על פי הסעיפים שבדוח:

סעיף א: שעת האור המתווספת בזכות שעון הקיץ מאפשרת פעילות פנאי מחוץ לבית, אז האוויר מתחיל להתקרר, ואינו חם כמו בצהריים; שעות האור מעוררות תחושת ביטחון גבוהה, ותחושה זו מעודדת אנשים לצאת לפעילות מחוץ לביתם.

סעיף ב: מומחים קבעו כי שעון הקיץ תורם לעלייה בפריון העבודה – עבודה במפעלים בשעות האור הטבעי מניבה תפוקה גבוהה. כמו כן הוא תורם לגידול בהיקפי המכירות בענפי המסחר בזכות הארכת שעות הפתיחה של חנויות.

סעיף ג: הסיכון להיפגע בתאונות דרכים בשעות החושך גבוה לאין שיעור מן הסיכון להיפגע בשעות האור. הוספת שעת אור בשעות הערב, שבה התנועה בכבישים ערה, עשויה להועיל לבטיחות בדרכים.

סעיף ד: מחקרים בישראל הראו כי שעון הקיץ חוסך בכל שנה למשק האנרגיה בארץ כחמישים מיליון שקלים, בזכות הצמצום בצריכת החשמל. שעות האור המאוחרות מאפשרות שימוש בתאורה טבעית בשעות העבודה והמסחר. כמו כן כאשר מתחילים לעבוד מוקדם, מזג האוויר עדיין קריר, ואין צורך להפעיל מזגנים בשעות אלה.

סעיף ה: יש קשר בין אור למצב רוח: מחקרים מוכיחים כי לאור יש השפעות חיוביות על נפש האדם, והוא יכול לסייע במניעת דיכאון.

סעיף ו: כדברי הרבנים, סוגיית שעון הקיץ אינה שאלה הלכתית. עם זה לשעון הקיץ יש השפעה על אורח החיים הדתי. השפעה זו מתבטאת בקושי של העובדים להגיע בזמן לעבודה, בגלל האיחור בזמן תפילת שחרית בתקופה של שעון הקיץ, וכן בחשש מחילול שבת כאשר בתי עסק נפתחים לפני צאת השבת.

ממסקנות הוועדה:

(1) במאה העשרים ואחת מתרחבת הגלובליזציה, והקשר בין האנשים במדינות בעולם נעשה מִיָּדִי. דבר זה מחייב לבחון את התאמת שעון הקיץ בישראל לְנְהוּג בעולם.

(2) יש להתאים את זמני ההפעלה של שעון הקיץ בישראל לזמנים הנהוגים באירופה. התאמה זו תתרום לפעילות הכלכלית של המשק הישראלי במגוון ענפים.

שאוֹן הַקִּיץ

(מעובד על פי הרב דוד נחמן רוטנר, "שאוֹן הַקִּיץ", המבשר (קהילות), י' בכסלו תשע"ד)

מקובל לחשוב כי שעוֹן הַקִּיץ תורם לחיסכון באנרגיה, אולם מחקר יסודי שערך האיחוד האירופי הפריך לחלוטין תאוריה זו. לאור ממצאי מחקר זה שינה האיחוד האירופי את עמדתו, וקבע שהמטרה של הנהגת שעוֹן הַקִּיץ אינה חיסכון באנרגיה אלא סְנֵפְרוֹן⁽³⁾ בין כל מדינות האיחוד.

פסקה א

גם בישראל סוגיית שעוֹן הַקִּיץ עולה לדין. יש התומכים בשעוֹן הַקִּיץ מסיבות כלכליות וחברתיות, ויש הטוענים כי הוא פוגע באורח החיים הדתי. במשך השנים מונו ועדות לבדיקת נחיצותו. מן הדוחות של הוועדות עולה כי החיסכון בחשמל בתקופה שבה הנהיגו שעוֹן קיץ הוא שולי בגלל הצריכה המוגברת הנובעת משימוש במזגנים. כמו כן לא נמצא בסיס מחקרי תקף לטענה בדבר עלייה בפריון העבודה בתקופה זו. אף לא הוכח כי הגברת הקנייה קשורה לשעוֹן הַקִּיץ, וייתכן שהיא קשורה לחופשת הַקִּיץ ולתקופת החגים. גם מנתוני משרד התחבורה הסיקו כי לא נמצא קשר סיבתי בין החלת שעוֹן הַקִּיץ ובין עלייה או ירידה במספר תאונות הדרכים. הממצאים היחידים שתמכו בהנהגת שעוֹן קיץ היו קשורים לאיכות החיים, וה"הוכחה" להם היא סקרי דעת קהל. מסקרים אלה עולה כי הציבור מעוניין בשעות אור נוספות לטובת פעילות משפחתית. מכאן אין שום סיבה הגיונית להנהיג את שעוֹן הַקִּיץ, מלבד הדחף להשוות את מדינת ישראל למדינות אירופה המפותחות.

פסקה ב

אולם אליבא דאמת, אפילו הקונפליקט לכאורה בין הדת לשעוֹן כלל אינו נכון. עם ישראל לדורותיו נוהג על פי השולחן ערוך: "יתגבר כארי לעמוד בבוקר לעבודת בוראו שיהא הוא מעורר השחר" (שו"ע או"ח ס"א ה"א). מאז ומתמיד התמודד היהודי שומר התורה והמצוות עם תנודות השמש בקיץ ובחורף, בעיקר במדינות אירופה שבהן הפרשי השעות בין הַקִּיץ לחורף קיצוניים הרבה יותר מבארץ הקודש.

פסקה ג

המסקנה — סוגיית שעוֹן הַקִּיץ אינה שאלה של דת אף לא שאלה של מדינה, זו סוגיה שיצאה מפרופורציה.

פסקה ד

(3) סְנֵפְרוֹן — תיאום של פעולות שונות כדי שיעשו בעת ובעונה אחת.

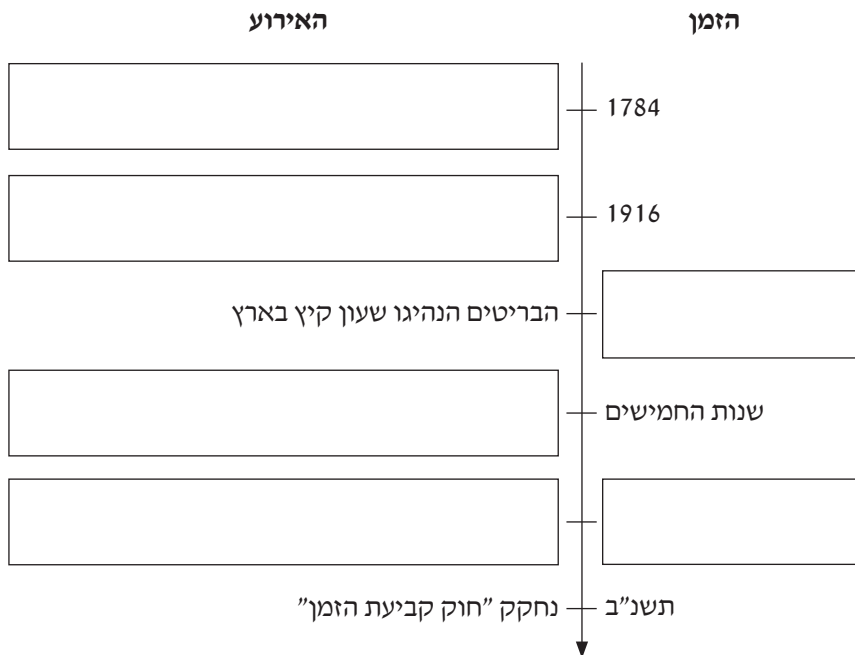
لا تكتب في هذه المنطقة

פרק ראשון – הבנה והבעה (50 נקודות)

בפרק זה ענה על כל השאלות 1-6.

1. לפניך ציר זמן המציג את סדר האירועים שמוזכרים בטקסט א.

א. השלם על פי הטקסט את הפרטים החסרים בציר הזמן. (4 נקודות)

ב. על פי טקסט א, שלושה אירועים על ציר הזמן (סעיף א) נבעו מצורך דומה.

(1) מהו הצורך? _____

(2) מהו הרקע ההיסטורי המשותף שעורר את הצורך הזה?

(3 נקודות)

המשך בעמוד 7/

2. ועדת אבואב (טקסט ב) בחנה את סוגיית שעון הקיץ מכמה וכמה היבטים.

א. עיין בארבעת הסעיפים א, ב, ה, ו הכלולים בדוח הוועדה.

ציין לכל אחד מהם את התחום שהוא דן בו. (5 נקודות)

סעיף א _____

סעיף ב _____

סעיף ה _____

סעיף ו _____

ב. ועדת אבואב הסתמכה על כמה וכמה מקורות מידע.

(1) ציין שלושה מקורות מידע המוזכרים בטקסט ב. (3 נקודות)

(2) מה תורמת הזכרת מקורות המידע בטקסט? (3 נקודות)

3. כותב טקסט ג מביע דעה בנוגע לסוגיית שעון הקיץ.

א. העתק מטקסט ג משפט המבטא את דעתו של הכותב בנוגע לסוגיה זו. (2 נקודות)

ב. גם הכותרת של טקסט ג רומזת על עמדת הכותב. הסבר קביעה זו. (2 נקודות)

4. בדיוני אחת הוועדות בסוגיית שעון הקיץ נשמעה הטענה: "אם האיחוד האירופי, ארצות-הברית ומרבית מדינות העולם המתקדם מנהיגים שעון קיץ... די בטיעון זה כדי שיופעל גם בישראל".

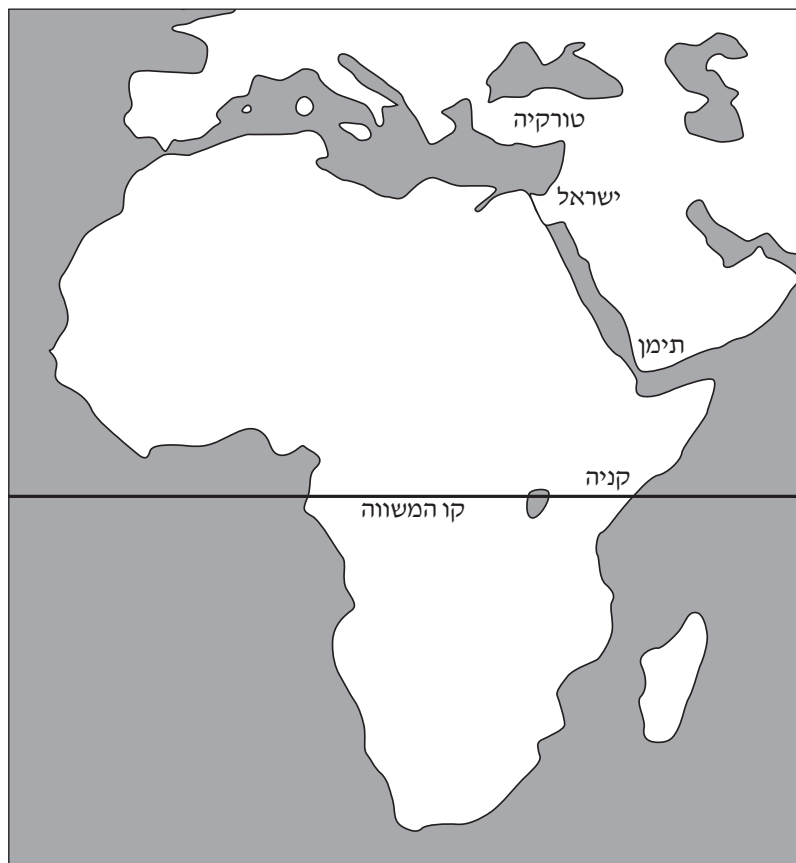
הבע את דעתך על טענה זו. בסס את דבריך על הטקסטים שקראת. (6 נקודות)

5. לפניך שני תרשימים:

- טבלה ובה נתונים על מספר שעות האור בחורף ובקיץ במדינות אחדות בעולם.
- מפה ועליה מסומנים קו המשווה וכמה מקומות בעולם.

עיינ בנתונים שבתרשימים, היעזר בפסקה ד בטקסט א, וענה על הסעיפים א-ב שבעמוד הבא.

המדינה	מספר שעות האור בחורף	מספר שעות האור בקיץ
ישראל	10	14
יפן	9.5	14
תימן	11	13

- א. עיין בנתונים שבתרשימים בעמוד הקודם, היעזר בפסקה ד בטקסט א, וענה על התת-סעיפים (1)-(2).
- (1) קבע אם שעון הקיץ מונהג במדינות האלה: קניה, תימן. הסבר את קביעתך בנוגע לכל אחת מן המדינות. (2 נקודות)

- (2) שֶׁעַר אם שעון הקיץ מונהג בטורקיה. נמק את תשובתך. (2 נקודות)

- ב. על פי הטבלה שבעמוד הקודם ועל פי פסקה ד בטקסט א, השווה בין ישראל ובין יפן בעניין הנהגת שעון הקיץ. בתשובתך פְּלוֹל את הפרטים האלה: האם יש צורך להנהיג אותו? האם הוחלט להנהיגו בפועל? מה הסיבה להחלטה? נסח את תשובתך בשלושה-ארבעה משפטים מקושרים (אין צורך לציין מספרים). (4 נקודות)

פרק שני – אוצר המילים והמשמעים; שם המספר ומילות היחס

(26 נקודות)

בפרק זה ענה על כל השאלות 7-11.

אוצר המילים והמשמעים (21 נקודות)

7. לפניך שלוש משמעויות של המילה "אור". קרא אותן, וענה על השאלות שאחריהן.

- א. קרינה מאירה טבעית של השמש.
- ב. נורה, פנס, מנורה; מקור של אור.
- ג. סמל וכינוי לכל דבר חיובי או מהנה.

א. לפניך ארבעה משפטים, ובכל אחד מהם מודגשת המילה אור / אורות.

1. בלילות שבהם השמים מעוגנים אורות העיר אינם נראים למרחוק.
2. הוספה של שעת אור לשעות הערב עשויה להועיל לבטיחות בדרכים.
3. אף על פי שאין חיסכון של ממש בשעון הקיץ, אפשר למצוא בו כמה נקודות אור.
4. מחקרים מוכיחים כי לאור הטבעי יש השפעות חיוביות על נפש האדם.

(1) העתק את מספרי המשפטים, וליד כל מספר כתוב את המשמעות המתאימה למילה המודגשת במשפט. (4 נקודות)

(2) לפניך משפט.

השנה הונהג בישראל שעון הקיץ ביום חמישי, אור ליום שישי, ז' בניסן.
הסבר את הביטוי המודגש במשפט. (נקודה אחת)

(שים לב: המשך השאלה בעמוד הבא.)

/המשך בעמוד 13/

לא לכתוב באזור זה
لا تكتب في هذه المنطقة

(3) לפניך ביטויים ובהם המילה "אור".

עין בביטויים ובמשמעויות של המילה 'אור' במסגרת שבעמוד 12, והעתק את הביטויים שבהם המילה "אור" משמשת במשמעות ג. (3 נקודות)

- אור בקצה המנהרה
- אור ראשון
- מחזיר אור
- אור לגויים
- חיזיון אור-קולי

ב. לפניך ביטויים ובהם פעלים מן השורש או"ר.

הסבר את המשמעות של כל אחד מהביטויים. (3 נקודות)

- אותיות מאירות עיניים
- מצווה לתת צדקה בפנים מאירות

8. א. "האיחוד האירופי שינה את עמדתו וקבע שמטרת השעון היא סנכרון בין

כל מדינות האיחוד". (טקסט ג, פסקה א)

עין בטקסט ב, והעתק מילה עברית שמשמעותה דומה למשמעות המילה "סנכרון". (נקודה אחת)

ב. "הקונפליקט לכאורה בין הדת לשעון כלל אינו נכון" (טקסט ג, פסקה ג)

מה פירוש המילה "קונפליקט" בהקשר זה? (נקודה אחת)

הקף את התשובה הנכונה.

- חוסר עניין
- שיבוש תכניות
- תפיסת עולם
- ניגוד עניינים

لا تكتب في هذه المنطقة

لا لכתוב באזור זה

9. א. מחקר של האיחוד האירופי הפריץ לחלוטין את תאוריית החיסכון באנרגיה. (טקסט ג, פסקה א)

מה פירוש המילה "הפריץ" בהקשר זה? (נקודה אחת)
הקף את התשובה הנכונה.

- הוכיח
- הציג
- שיבש
- סתר

ב. "לאור ממצאי מחקר זה שינה האיחוד האירופי את עמדתו" (טקסט ג, פסקה א).

מה פירוש המילה "ממצאים" בהקשר זה? (נקודה אחת)
הקף את התשובה הנכונה.

- המלצות
- תכניות
- תוצאות
- הנחות

ג. "לא נמצא קשר סיבתי בין החלת שעון הקיץ ובין עלייה או ירידה במספר תאונות הדרכים". (טקסט ג, פסקה ב)

מבין המילים שלפניך, הקף את המילה שיכולה להמיר את המילה "הִחָלָה" במשפט זה ולשמור על משמעות המשפט. (נקודה אחת)

- התחלה
- יישום
- התאמה
- הארכה

10. לפניך צירופים, ובכל אחד מהם מילה מודגשת בקו. לכל מילה מודגשת כתוב מילה מנוגדת.

הקפד לבחור מילה שתנאים להקשר.

- ניצול מרבי (טקסט א, פסקה א)
- תנועה ערה (טקסט ב, סעיף ג)
- תאורה טבעית (טקסט ב, סעיף ד)

(5 נקודות)

(5 נקודות)

שם המספר ונטיית מילות היחס

11. א. (1) במשפט שלפניך הקף את מילת היחס המתאימה מבין האפשרויות המוצעות.
בריטניה, רוסיה וארצות-הברית אימצו את שעון הקיץ. _____
(בזכותה, בזכותם, בזכותו)
נחסכו הוצאות על תאורה בימים הקשים ההם.
- (2) במשפט שלפניך כתוב את מילת היחס לפי ההוראות בסוגריים.
חקלאים באזורים שונים בעולם אינם מתחשבים בשעון הקיץ. _____
(בשביל, נסתרים)
שעון זה אינו חשוב.
- ב. לפניך שלושה משפטים. כתוב במילים את המספר המודגש בכל משפט.
- (1) הצרכן הפרטי חסך סך הכול כ- **19** _____ שקלים
בכל התקופה שבה הנהיגו שעון קיץ.
- (2) בסעיף **1** _____ נקבע כי חייבים לבחון את התאמת שעון הקיץ
בישראל על פי הנהוג בעולם.
- (3) דוח ועדת אבואב הוא הדוח ה- **11** _____ בסוגיית שעון הקיץ.

פרק שלישי – תחביר ומערכת הצורות (24 נקודות)

בפרק זה שמונה שאלות: ארבע שאלות מתחום התחביר (שאלות 12-15) וארבע שאלות מתחום מערכת הצורות (שאלות 16-19).
ענה על ארבע שאלות בלבד. תוכל לבחור אותן מתחום התחביר או מתחום מערכת הצורות או משני התחומים, כרצונך (לכל שאלה – 6 נקודות).

תחביר

12. לפניך ארבעה משפטים (1)-(4), ובכל אחד מהם מודגשת בקו המילה "שעון".

קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

(1) גם שעון עומד מראה את השעה הנכונה פעמיים ביום.

(2) המילה העברית ל"סטופר" היא שעון עצר.

(3) עם הנהגת שעון הקיץ מוזזים מחוגי השעון שעה אחת קדימה.

(4) ההיסטוריה מספרת שהמדען בנג'מין פרנקלין הגה את שעון הקיץ.

א. איזה משפט יוצא דופן מבחינת סוגו התחבירי?

ציין את מספר המשפט ואת סוגו התחבירי: פשוט, מורכב, איחוי (מאוחה).

ב. ציין את הסוג התחבירי המשותף לשלושת המשפטים האחרים.

ג. העתק את מספרי המשפטים, וכתוב ליד כל מספר את התפקיד התחבירי של המילה "שעון" המודגשת בקו במשפט.

ד. לפניך משפט מן הטקסט.

(1) פסק את המשפט.

באירופה שעון הקיץ חוסך אנרגיה בשל הפחתה בשימוש בתאורה מלאכותית בשעות הערב אך צריכת האנרגיה עולה לצורך חימום בשעות הבוקר.

(2) ציין את הסוג התחבירי של המשפט.

(3) העתק מן המשפט מילה המציינת קשר לוגי של סיבה, ומילה המציינת

קשר לוגי של תכלית.

קשר לוגי של סיבה: _____ קשר לוגי של תכלית: _____

13. א. לפניך משפט.

שעון הקיץ לא תרם לחיסכון רב באנרגיה, למרות זאת מדינות רבות הנהיגו אותו.

(1) העתק את מילת הקישור במשפט, וציין את הקשר הלוגי שהיא מביעה.

(2) לפניך מילות קישור אחרות. הקף שתי מילות קישור שיכולות להמיר את

מילת הקישור במשפט. הקפד לשמור על משמעות המשפט.

אף על פי כן, בעקבות זאת, כאשר, עם זאת, לשם כך

ב. לפניך שני משפטים.

I. שעון הקיץ תורם לעלייה בפריון העבודה, כמו כן בזכות שעון הקיץ גדלים היקפי המכירות.

II. שעון הקיץ המונהג כל שנה מעורר ויכוחים בין קבוצות בחברה.

(1) הָמַר את מילת הקישור "כמו כן" במשפט I במילת קישור אחרת המבטאת אותו קשר לוגי.

(2) העתק מן המשפטים פועל אחד ומילת קישור אחת המבטאים קשר לוגי של סיבה.

(3) איזה מן המשפטים I או II הוא מאותו סוג תחבירי של המשפט שבסעיף א? _____
ציין את הסוג התחבירי המשותף: פשוט, מורכב, איחוי (מאוחד).

14. לפניך שלושה משפטים מורכבים.

I. הנושא העיקרי בדיונים בנוגע לשעון הקיץ הוא השאלה אם צפוי חיסכון באנרגיה

בתקופת הנהגתו.

II. מחקרים בישראל הוכיחו כי הנהגת שעון הקיץ חוסכת למשק האנרגיה הישראלי

בכל שנה כחמישים מיליון שקלים.

III. שעת האור המתווספת בזכות הנהגת שעון הקיץ מאפשרת פעילות פנאי ממושכת

מחוץ לבית.

א. בכל משפט תחם את הפסוקית.

ב. אחת הפסוקיות יוצאת דופן מבחינת תפקידה התחבירי. ציין את מספר המשפט ואת התפקיד התחבירי של הפסוקית שבו.

ג. ציין את התפקיד התחבירי המשותף לשתי הפסוקיות האחרות.

ד. העתק ממשפט I את הנשואים שבו.

ה. כתוב את התפקיד התחבירי של המלים המודגשות בקו במשפטים II, III.

_____ בישראל

_____ בכל שנה

_____ ממושכת

15. א.

לפניך קטע. קרא אותו, וענה על הסעיפים שאחריו.

- (1) הממצאים היחידים התומכים בהנהגת שרון הקיץ קשורים לאיכות חיים.
(2) ממצאים אלה כי הציבור מעוניין בשעות אור נוספות לפעילות
(3)
(4) משפחתית. הפעילות המשפחתית בשעות האור הטבעי נעימה לילדים, ואף
(5) בני הגיל השלישי נהנים בשעות אלה מן השהייה בחוץ.

(1) העתק כל אחד מן המשפטים שבקטע, וקבע את הסוג התחבירי של כל משפט: פשוט, מורכב, איחוי (מאוחה).

(2) בחר במשפט מורכב – העתק ממנו את הפסוקית, וציין את תפקידה התחבירי.

(3) בקטע יש חמש מילים מודגשות בקו וממוספרות במספרים (1)-(5). העתק את מספרי המילים המודגשות, וליד כל מספר ציין את התפקיד התחבירי של המילה המודגשת.

ב. לפניך שלושה משפטים. בשניים מהם יש שיבושי לשון (שיבוש אחד בכל משפט).

I. מתברר כי הוספת שעות אור מסייעות למתמודדים עם דיכאון עונתי.

II. יועצת שינה לתינוקות ולילדים ממליצה להרגיל את הילדים בהדרגה

לשעת השינה המשתנה עם הפעלת שעון הקיץ.

III. לפי המחקרים, יש מקומות שבהן אירעו יותר תאונות דרכים בשבוע של

החלפת השעון.

(1) ציין את המספרים המציינים את המשפטים שיש בהם שגיאה.

(2) כתוב את שני המשפטים השגויים בצורה תקינה.

/המשך בעמוד 21/

מערכת הצורות

16. א. לפניך רשימה של פעלים.

מְנַהֵג, מְצַאָה, מְחַיֵּב, מְפַחֵתִים, מְמַנֵּן, מְאַפְשֵׁרֶת
מיין את הפעלים בטבלה שלפניך על פי תפקיד המ"ם בראש המילה.

קבוצה א – מ"ם שורשית	קבוצה ב – מ"ם תחילית

ב. העתק את כל הפעלים שכתבת בקבוצה ב, וכתוב ליד כל אחד מהם את הבניין שלו.

ג. לפניך שני פעלים נוספים: מְצַיְגָה, מְסַיְקָה.

(1) לאיזו קבוצה בטבלה שבסעיף א שייכים שני הפעלים?

(2) העתק את שני הפעלים, וציין ליד כל אחד מהם את הגזרה שלו.

لا تكتب في هذه المنطقة

لا لכתוב באזור זה

17. לפניך שתי קבוצות של מילים: (א) שמות פועל, (ב) שמות פעולה.

קבוצה (א) – שמות פועל: לְפָתַר, לְהִתְאַיֵּם, לְהַשְׁאֵר, לְסַפֵּן

קבוצה (ב) – שמות פעולה: הַפְּגָעוּת, צְמָצוּם, הַבְּדֵל, צְרִיכָה

א. לכל שם פועל מקבוצה (א) כתוב שם פעולה מקבוצה (ב) באותו הבניין.

העתק את הזוגות, וכתוב ליד כל זוג את הבניין המשותף.

ב. משם הפועל לְהִתְאַיֵּם כתוב את צורת העתיד בגוף ראשון יחיד (מדבר) באותו הבניין.

ג. משם הפעולה צְמָצוּם כתוב את צורת הציווי בגוף שני יחיד (נוכח) באותו הבניין.

ד. לפניך שני פעלים.

מִכִּיר, מִתְנַכֵּר

כתוב במה דומים שני הפעלים (שורש, בניין, זמן, גוף).

18. לפניך רשימה של שמות.

מְדִיקָת, מְקַדֵּם, עוֹלָמִי, זְמִין,
 יְסוּדִי, אֲדִיר, הַגִּיווֹנִי, טְבָעִי, מְדַלְדֵּל

א. מיינ בטבלה שלפניך את השמות על פי דרך התצורה שלהם.

קבוצה א: שורש ומשקל (גזירה מסורגת)	קבוצה ב: בסיס וצורן סופי (גזירה קווית)

ב. העתק מקבוצה א את כל השמות הגזורים מבניינים (משקלי הבינוני), וכתוב ליד כל שם את הבניין שלו.

ג. (1) לכל השמות בקבוצה ב יש צורן סופי משותף. מהו הצורן, ומהי המשמעות של צורן זה?

(2) על פי קבוצה ב בטבלה אפשר לנסח הכללה. השלם את המשפט שלפניך.

כדי ליצור _____ משם עצם, יש להוסיף לו את הצורן הסופי ____ .

(3) "התאמת זמני ההפעלה של שעון הקיץ בישראל לזמנים הנהוגים במדינות

אירופה תורמת לפעילות הַכְּלָפְלִית של המשק הישראלי". (טקסט ב)

האם המילה הַכְּלָפְלִית במשפט זה מתאימה להכללה שהשלמת בתת-סעיף (2)?

נמק את תשובתך.

19. א. לפניך חלופות עבריות למילים לועזיות. את החלופות חידשה האקדמיה ללשון העברית.

ציין מהי דרך התצורה שעל פיה חידשה האקדמיה כל אחת מן המילים.

התייחס גם למשמעות של המשקל או הצורן הסופי.

צְמִיגָה – פְּנִצ'רִיה

מְבִזֵּק – פֶּלֶש (במצלמה)

קְצָרֶת – אֶסְתֵּמָה

ב. המילה מְצַעֵיֶת היא חידוש של האקדמיה למפה קטנה המונחת מתחת לצלחת של סועד.

המילה נוצרה בשני שלבים: (1) שורש ומשקל

(2) בסיס וצורן סופי.

פֶּרֶט כל אחד מן השלבים:

שלב (1) – השורש והמשקל:

שלב (2) – הצורן הסופי ומשמעותו:

/בהמשך דפי טיוטה/

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

מדבקות משגיח

ملصقة مراقب

"אתך בכל מקום, גם בבגרות.

בהצלחה, מועצת התלמידים והנוער הארצית"

"معك في كل مكان، وفي البجروت أيضاً.

بالنجاح، مجلس الطلاب والشبيبة القطري"